

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Stanisław Kluza

Oskar Krzesicki

KONIUNKTURA W BANKOWOŚCI

Lipiec - Wrzesień 2015

ISSN 2392-3733

Badanie okresowe nr 66

BADANIA KONIUNKTURY GOSPODARCZEJ INSTYTUTU ROZWOJU GOSPODARCZEGO SGH

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz)
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, Janusz Stacewicz, István János Tóth

Komitety Redakcyjny i adres Redakcji:

Konrad Walczyk (Redaktor Naczelny)
Stanisław Kluza
Oskar Krzesicki
Alina Gołębiowska

ul. Rakowiecka 22, 02-521 Warszawa
<http://www.sgh.waw.pl/instytuty/irg/>

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2015

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3733

Nr rej. PR 18394

Prenumerata:

Informacje dotyczące zamówień na prenumeratę pliku pdf znajdują się na stronie
<http://www.sgh.waw.pl/instytuty/irg/warunki-prenumeraty/>

SPIS TREŚCI

I.	OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA	4
II.	WYNIKI SZCZEGÓŁOWE	7
	1) Wskaźnik koniunktury w bankowości	7
	2) Wynik z działalności bankowej (netto)	8
	3) Warunki prowadzenia działalności bankowej	9
	4) Wielkość wypracowanego zysku	10
	5) Jakość portfela należności	11
	6) Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi	12
	7) Wielkość zatrudnienia	13
	8) Czynniki ograniczające rozwój banków	14
	9) Inwestycje kapitałowe	15
	10) <i>Spread</i> (rozstęp) między oprocentowaniem kredytów i depozytów	16
	11) Kurs PLN względem parytetu (koszyka walut).....	16
	12) Stopy procentowe NBP (ogólna tendencja)	16
	13) Ogólna sytuacja polskiej gospodarki	17
	14) Ogólna sytuacja sektora finansowego na tle polskiej gospodarki	17
	15) Wynik na operacjach <i>reverse-repo</i> (pomniejszony o <i>repo</i>)	17
	16) Poziom inflacji	18
	17) Realna podaż pieniądza	18
III.	SUMMARY.....	19

I. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADANIA

1. W II kwartale 2015 r. wartość wskaźnika koniunktury w sektorze bankowym IRG SGH (IRGBAN) spadła, osiągając poziom -17,7 punktu. Wynik ten jest o 35 pkt. niższy od wskazania z poprzedniego kwartału, a także znacząco (o 20,2 pkt.) poniżej oczekiwań wyrażonych przez banki w poprzednim badaniu. Na spadek wartości wskaźnika bardzo silnie wpłynęło obniżenie się sald zatrudnienia oraz wyniku z działalności bankowej. Również wpływ salda wypracowanego zysku był negatywny. Spodziewane jest pogorszenie się koniunktury w kolejnym okresie, a saldo przewidywań wynosi -14,8 pkt.

2. W ostatnim okresie wynik z działalności bankowej (netto) podlegał znacznym wahaniom. W I kwartale 2015 r. saldo wzrosło do 22,2 pkt., a w minionym spadło do zera. Obecny wynik okazał się jednak lepszy od oczekiwań sprzed trzech miesięcy (o 12,5 pkt.). Przewidywania na kolejny kwartał wskazują na dalszy spadek wyniku z działalności bankowej; saldo progностyczne wynosi -14,3 pkt.

3. W II kwartale 2015 r., podobnie jak we wcześniejszym, saldo ocen dynamiki warunków prowadzenia działalności bankowej było ujemne. Obecna wartość salda wskazuje na pogarszanie się warunków do prowadzenia działalności bankowej, choć w znacznie mniejszym stopniu niż w pierwszym kwartale roku. Saldo znacznie wzrosło (o 37,8 pkt.). Bieżąca ocena jest zgodna z oczekiwaniami sektora z poprzedniego kwartału. Przewidywane jest dalsze, choć nieznaczne, pogorszenie (saldo progностyczne równe -7,1 pkt.).

4. Wartość wskaźnika prostego pokazującego wielkość wypracowanego zysku znacznie obniżyła się. Saldo odpowiedzi na pytanie o wielkość zysku spadło o 45,6 pkt. do poziomu -6,7 pkt. Obecnie jest o ponad 33,3 pkt. niższe od oczekiwań wyrażonych w poprzednim kwartale, banki przewidywały bowiem zysk na poziomie 26,7 pkt. Z opinii respondentów wynika, że w kolejnym kwartale zyski będą również spadać; saldo progностyczne wynosi -7,1 pkt.

5. Saldo odpowiedzi na pytanie o jakość portfela zmniejszyło się (do poziomu +6,7 pkt.), choć banki wciąż oczekują polepszenia. Liczba banków, w których jakość portfela się poprawia, jest wyższa niż tych, w których się pogarsza. Obecna wartość salda jest niższa od oczekiwań z poprzedniego kwartału (o 18,3 pkt.). Spodziewane jest dalsze, choć nie tak znaczne, polepszenie spływu należności w kolejnym okresie (saldo przewidywań wynosi 21,4 punktu).

6. Ogólne zainteresowanie klientów usługami bankowymi wzrasta. Saldo wyniosło +40 pkt. (o 17,8 pkt. powyżej odczytu z poprzedniego kwartału). Niemal połowa banków (46,7 %) wskazuje na stabilizację w tym obszarze. Obecne saldo jest nieznacznie wyższe od oczekiwań z poprzedniego kwartału. Spodziewany jest dalszy wzrost zainteresowania usługami bankowymi w III kwartale 2015 r. (saldo przewidywań równe 28,6 pkt.).

7. W II kwartale 2015 r. banki po raz dwunasty z rzędu zadeklarowały, że prowadzą redukcję zatrudnienia. Bieżąca wartość salda (-46,4 pkt.) wskazuje na przyspieszenie tempa spadku zatrudnienia względem poprzedniego kwartału (poprzednia wartość wyniosła -8,8 pkt.). W związku z rosnącą niepewnością co do prawnych uwarunkowań prowadzenia działalności bankowej, a także kolejnymi procesami fuzji banki wzmogły proces ograniczania zatrudnienia, na co wskazuje niższa od oczekiwanej wartość salda (o ok. 40 pkt.). Pomimo dobrej koniunktury w gospodarce i rosnącego zainteresowania usługami bankowymi, banki planują dalsze cięcia w zatrudnieniu; saldo oczekiwań wynosi -23,1 pkt.

8. W II kwartale 2015 r. przeciętne odczucia dotyczące dolegliwości barier w sektorze bankowym nie uległy znaczącej zmianie. W grupie barier na pierwszym miejscu znalazły się bariery związane z

niedostatecznym popytem na usługi finansowe (55,6 % wskazań), następnie restrykcyjność ustawodawstwa (50 %) oraz trudności z pozyskaniem klientów (44,4 %). W opinii banków również wysoki koszt pozyskania kapitału bardzo znacząco ogranicza ich rozwój (33,3 %). W kolejnym kwartale rozwój banków najprawdopodobniej będzie powstrzymywany przez niedostateczny popyt na usługi finansowe, a także bariery prawne. W porównaniu z wynikami poprzedniego badania znacznie spadła liczba wskazań na politykę NBP jako barierę w rozwoju. Trudności nie sprawia natomiast pozyskanie odpowiednich pracowników.

9. W minionym kwartale wskaźnik prosty dla pytania o dynamikę inwestycji kapitałowych spadł nieznacznie względem poprzedniego badania (saldo -7,1 pkt. wobec -5,9 pkt. poprzednio). Odczyt ten wskazuje, że banki w dalszym ciągu zamykają część swoich pozycji inwestycyjnych. Obecne saldo jest poniżej przewidywań z poprzedniego kwartału (o 33,8 pkt.). Prognozy respondentów nie wskazują również na znaczne powiększenie inwestycji kapitałowych w kolejnym kwartale (saldo prognostyczne wynosi -7,7 punktu).

10. Udział banków, które spodziewają się, że wielkość *spreadu* będzie się zmniejszać, spadł z 83,3 %, do 33,3 %, a udział tych, które spodziewają się krótkookresowego jego wzrostu, wzrósł z 5,6% do 26,7%. Może to mieć związek z oczekiwaniem wzrostu stóp procentowych, co sprzyja zwiększeniu *spreadu*. W długim horyzoncie banki spodziewają się stabilizacji *spreadu*. Obecnie aż 71,4 % badanych oczekuje stabilizacji *spreadu* w horyzoncie 12 miesięcy, a udział tych, którzy prognozują wzrost *spreadu*, jest taki sam jak tych, którzy prognozują jego spadek. Wydaje się, że nawet w obliczu dość szybkiego wzrostu gospodarczego banki spodziewają się stosunkowo dużej konkurencji w sektorze, która będzie ograniczała możliwość podnoszenia marż.

11. Po okresie stabilizacji wartości złotego w I kwartale 2015 r. respondenci z sektora bankowego najczęściej wskazują, że w krótkim horyzoncie wartość polskiej waluty będzie dalej rosła (44,4 % badanych). Znacznie więcej niż poprzednim kwartale, bo aż 22,2 %, wskazuje na prawdopodobną deprecjację złotego, a 33,3 % na możliwą stabilizację jego wartości w krótkim terminie. Korzystne fundamenty polskiej gospodarki, związane z wysokim tempem wzrostu gospodarczego, znajdują również odbicie w długookresowych prognozach banków; 55,6 % respondentów oczekuje aprecjacji złotego w długim okresie, a 11,1 % banków spodziewa się deprecjacji. Ankietowani są mniej optymistyczni niż w I kwartale 2015 r.

12. W kontekście ostatnich obniżek stóp procentowych do historycznie niskich poziomów banki wydają się nie widzieć pola dla dalszych cięć zarówno w krótkim jak i w długim horyzoncie. W przeciwieństwie do ostatniego badania część banków widzi jednak możliwości podniesienia stóp w okresie objętym prognozą. W lipcu w formułowanych krótkoterminowych prognozach wszyscy respondenci z sektora bankowego spodziewali się stabilizacji stóp procentowych na obecnym poziomie. 77,8 % ankietowanych przewiduje, że w perspektywie 12 miesięcy poziom ten utrzyma się. Na możliwy wzrost stóp w długim okresie wskazuje 16,7 %, a na spadek 5,6 %.

13. Od IV kwartału 2008 r. większość respondentów badania koniunktury w sektorze bankowym niezmiennie przewidywała utrzymanie się obserwowanej sytuacji gospodarczej w kraju. Podobne opinie widoczne są również w przewidywaniach na III kwartał 2015 r. Odsetek respondentów spodziewających się braku jakichkolwiek zmian sytuacji gospodarczej w krótkiej perspektywie wynosi 80 %. W grupie banków przewidujących zmiany sytuacji gospodarczej 13,3 % wskazuje na jej poprawę, a 6,7 % na pogorszenie. Należy się zatem spodziewać utrzymania ścieżki wzrostu gospodarczego na podobnym do dotychczasowego poziomie (ok. 3,5 %) w najbliższym okresie. Jeśli zaś chodzi o prognozy

długookresowe, to 85,7 % respondentów nie przewiduje zmian sytuacji gospodarczej w kraju, a tyle samo spodziewa się jej pogorszenia co polepszenia.

14. W ostatnim okresie sytuacja sektora finansowego na tle innych sektorów gospodarki zaczęła się pogarszać. Po pięciu odczytach z rządu, w których odsetek banków oceniających korzystnie sytuację w sektorze finansowym na tle innych sektorów w gospodarce przewyższał odsetek tych, którzy oceniali ją negatywnie, obecnie, trzeci kwartał z rządu, obserwowane jest odwrócenie tej tendencji. Odsetek respondentów przewidujących brak jakichkolwiek zmian sytuacji gospodarczej w krótkiej perspektywie wynosi 55,6 %, jednak w grupie pozostałych respondentów przeważają banki formułujące negatywne krótkookresowe prognozy dla branży finansowej (33,3 %); jedynie 11,1 % oczekuje, że sytuacja sektora będzie się poprawiać na tle innych branż. Przewidywania długookresowe są identyczne jak krótkookresowe.

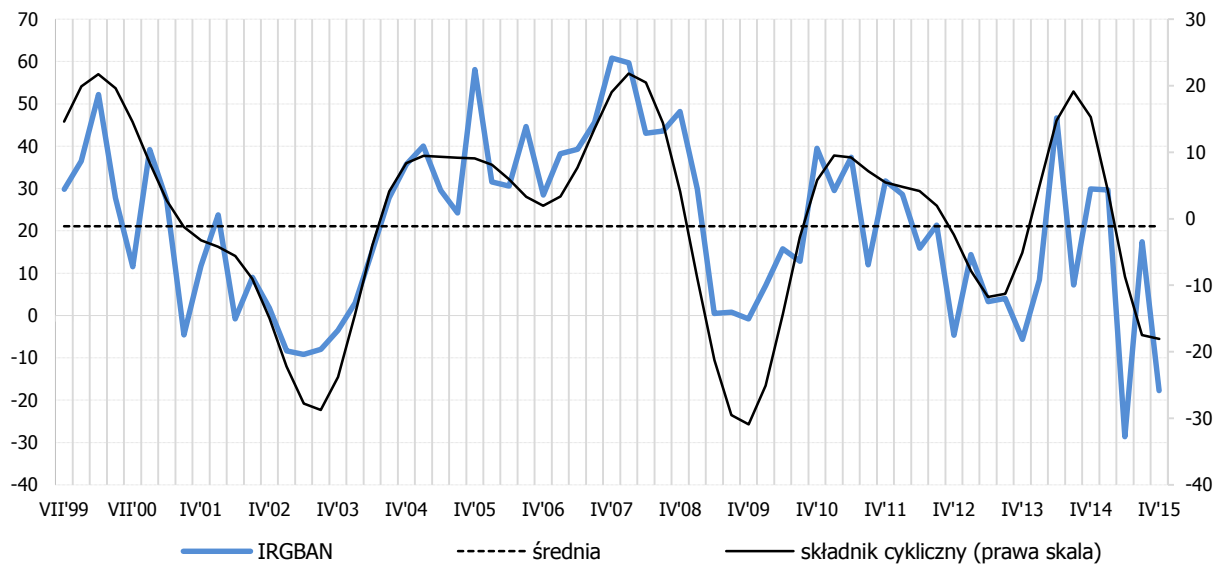
15. 86 % ankietowanych przewiduje utrzymanie obecnego wyniku na operacjach *reverse-repo* w III kwartale 2015 r. Pozostali w równym stopniu wskazują na jego pogorszenie co polepszenie. Struktura oczekiwań respondentów wskazuje na stabilizację możliwości generowania zysków z operacji *reverse-repo* również w długim okresie (73,3 % banków). Wśród pozostałych tyle samo banków spodziewa się poprawy co pogorszenia swojego wyniku w tym obszarze.

16. Deflacja sięgnęła w lipcu 2015 r. poziomu 0,7 % w ujęciu rocznym. Jest to głównie związane z niskimi cenami surowców oraz umacniającym się kursem walutowym. Respondenci z sektora bankowego spodziewają się odwrócenia tej tendencji już w najbliższych miesiącach. 66,7 % badanych spodziewa się wzrostu cen w III kwartale 2015 r. Zdecydowanie mniejsza grupa (33,3 % badanych) oczekuje utrzymania się cen na niezmiennym poziomie, a żaden respondent nie spodziewa się pogłębienia się procesów deflacyjnych. Oczekiwania dotyczące inflacji w długim okresie są pod wpływem czynników popytowych i tym samym zdecydowanie silniej zorientowane na możliwy wzrost inflacji. Obecnie aż 88,9 % respondentów spodziewa się jej przyspieszenia, a jedynie 11,1 % oczekuje, że dynamika cen nie ulegnie zmianie.

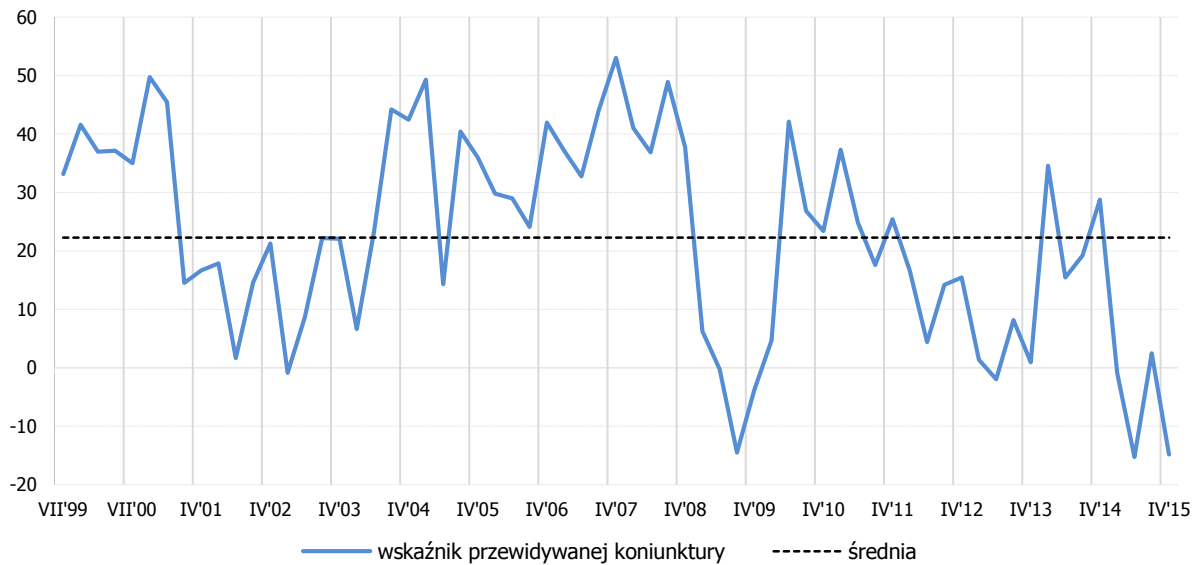
17. Przewidywania dotyczące krótkookresowego kształtowania się realnej podaży pieniądza, podobnie jak w poprzednich kwartałach, wskazują na (stały) jej wzrost. 66,7 % respondentów przewiduje wzrost podaży pieniądza w krótkim okresie, a udział tych banków, które oczekują, że podaż się nie zmieni wynosi 33,3 %. Długookresowe oczekiwania respondentów co do kierunku ewentualnej zmiany podaży pieniądza są podobne. Wzrostu podaży w nadchodzącym roku spodziewa się 66,7 % badanych, 22,2 % wskazuje na brak zmiany, a 11,1 % spodziewa się jej spadku.

II. WYNIKI SZCZEGÓŁOWE

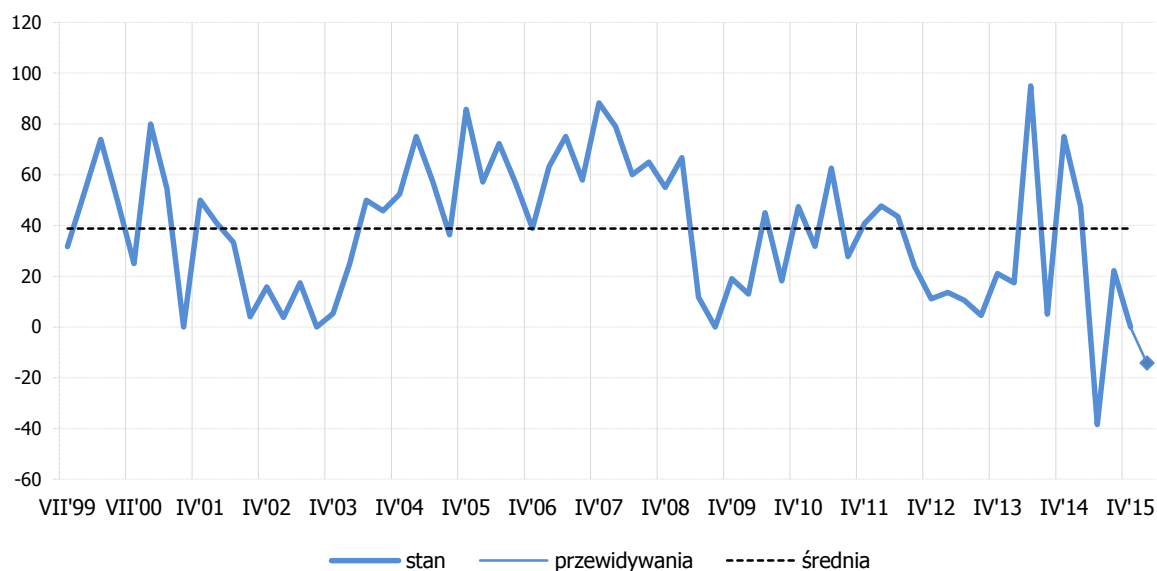
1. Wskaźnik koniunktury w sektorze bankowym

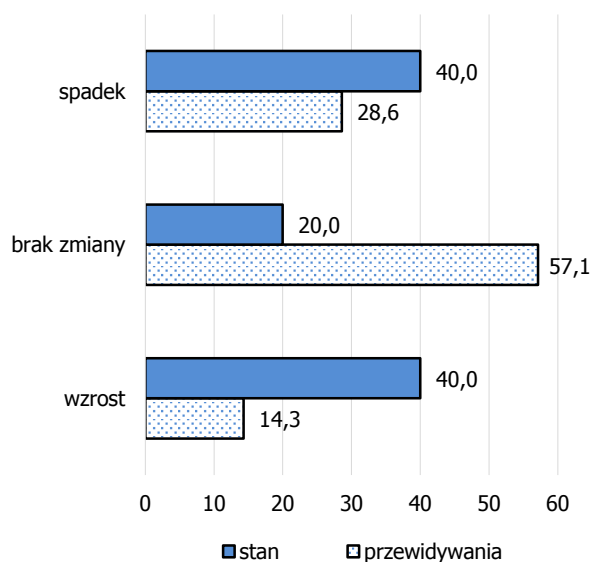
	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15
wskaźnik koniunktury	7,2	29,9	29,6	-28,6	17,4	-17,7
wskaźnik prognozowanej koniunktury	19,2	28,8	-0,9	-15,3	2,5	-14,8

2. Wynik z działalności bankowej (netto)

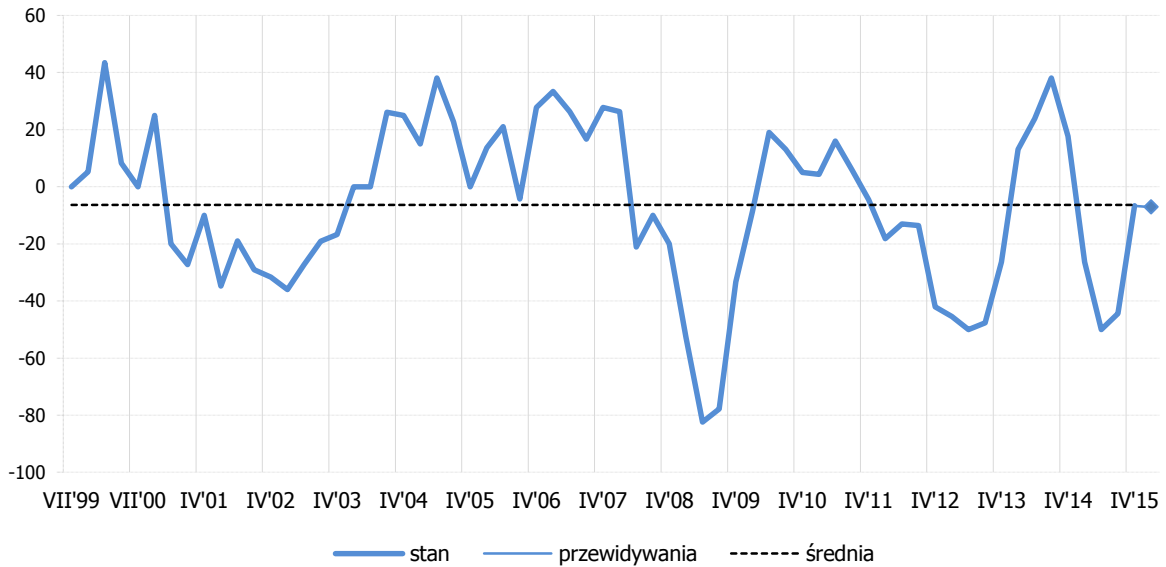

	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15	różnica
stan	5,0	75,0	47,4	-38,5	22,2	0,0	-22,2
przewidywania	38,9	56,3	0,0	-8,3	-12,5	-14,3	

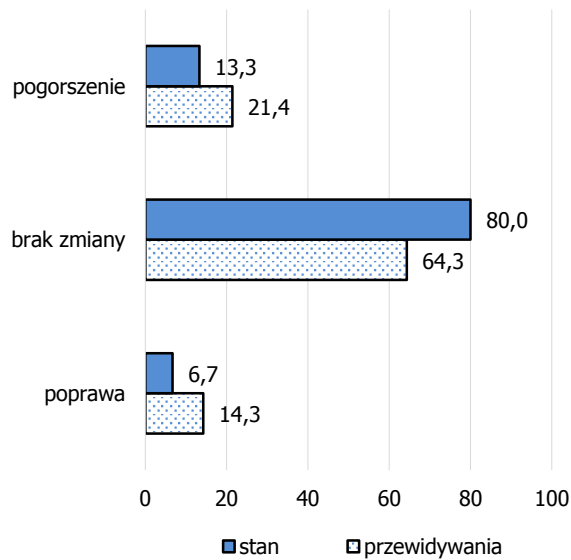

	różnica między II kw. '15 a I kw. '15 w odsetkach respondentów deklarujących	różnica między saldem z II kw. '15 a prognozą na II kw. '15 z poprzedniego badania
wzrost	-15,6	2,5
brak zmiany	8,9	7,5
spadek	6,7	-10,0
saldo	-22,2	12,5

3. Warunki prowadzenia działalności bankowej

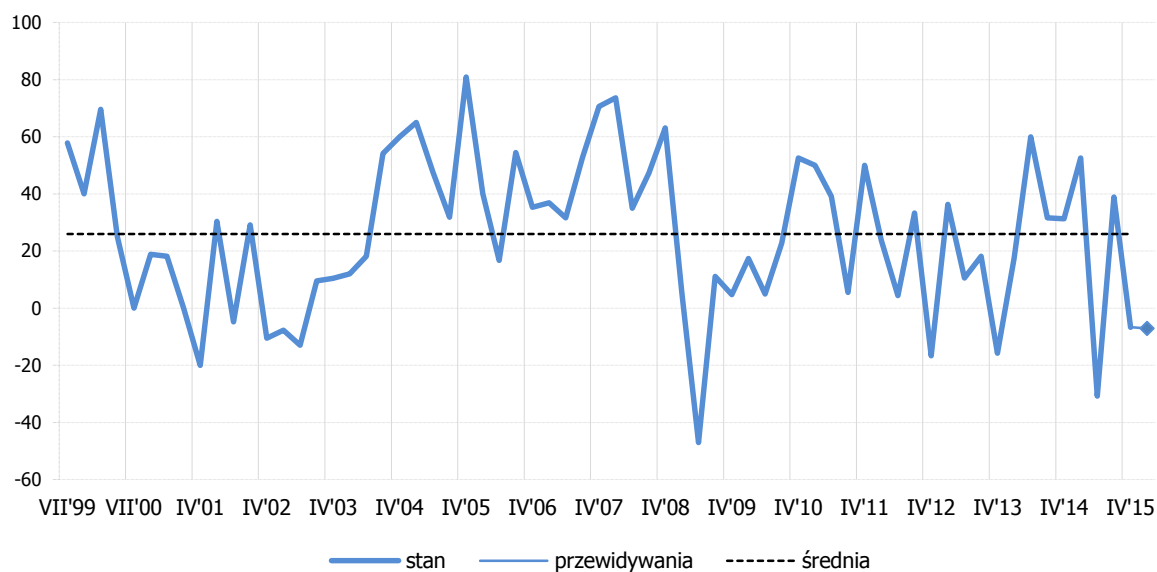

	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15	różnica
stan	38,1	17,6	-26,3	-50,0	-44,4	-6,7	37,8
przewidywania	36,8	5,9	-50,0	-57,1	-6,3	-7,1	

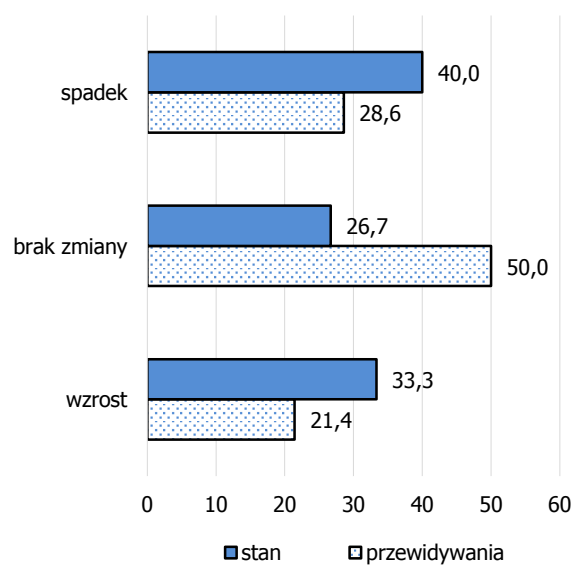

	różnica między II kw. '15 a I kw. '15 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem II kw. '15 a prognozą na II kw. '15 z poprzedniego badania
poprawę	-4,4	-12,1
brak zmiany	46,7	23,8
pogorszenie	-42,2	-11,7
saldo	37,8	-0,4

4. Wielkość wypracowanego zysku

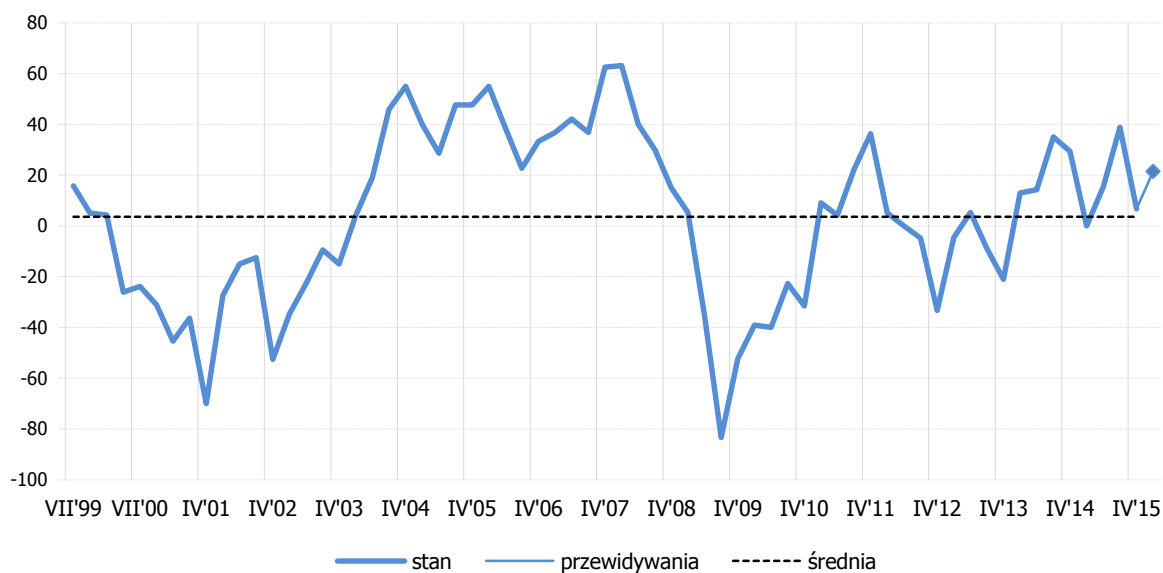

	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15	różnica
stan	31,6	31,3	52,6	-30,8	38,9	-6,7	-45,6
przewidywania	37,5	50,0	6,3	-16,7	26,7	-7,1	

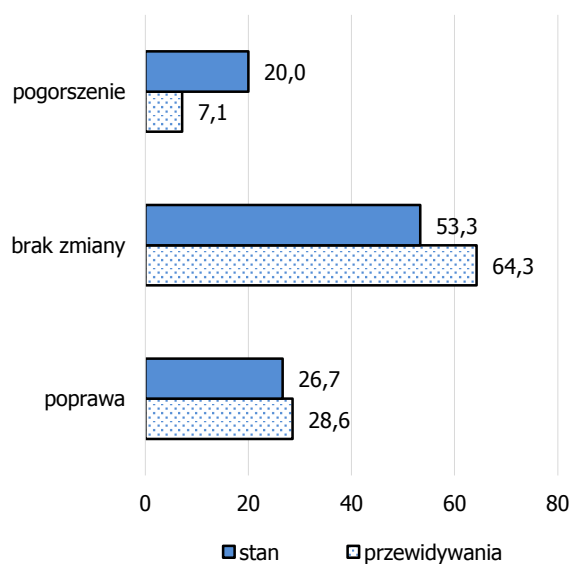

	różnica między II kw. '15 a I kw. '15 w odsetkach respondentów deklarujących	różnica między saldem z II kw. '15 a prognozą na II kw. '15 z poprzedniego badania
wzrost	-33,3	-20,0
brak zmiany	21,1	6,7
spadek	12,2	13,3
saldo	-45,6	-33,3

5. Jakość portfela należności

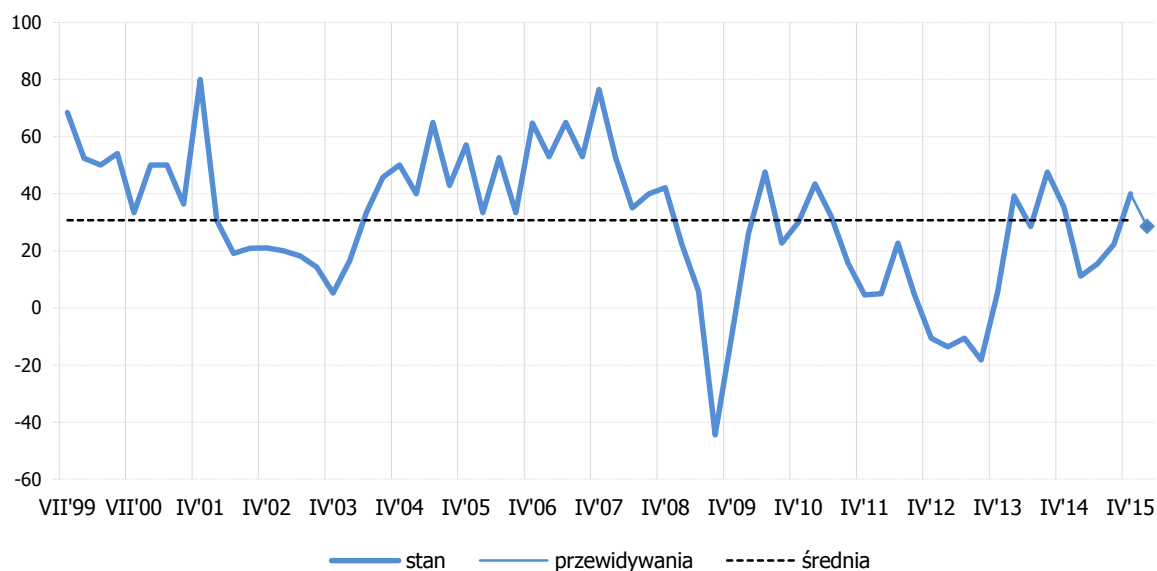

	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15	różnica
stan	35,0	29,4	0,0	15,4	38,9	6,7	-32,2
przewidywania	15,8	35,3	22,2	-15,4	25,0	21,4	

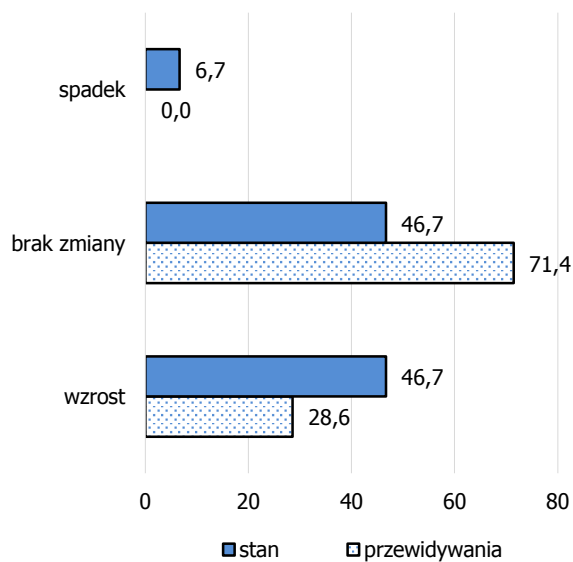

	różnica między II kw. '15 a I kw. '15 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem II kw. '15 a prognozą na II kw. '15 z poprzedniego badania
poprawę	-23,3	1,7
brak zmiany	14,4	-21,7
pogorszenie	8,9	20,0
saldo	-32,2	-18,3

6. Ogólne zainteresowanie klientami usługami bankowymi

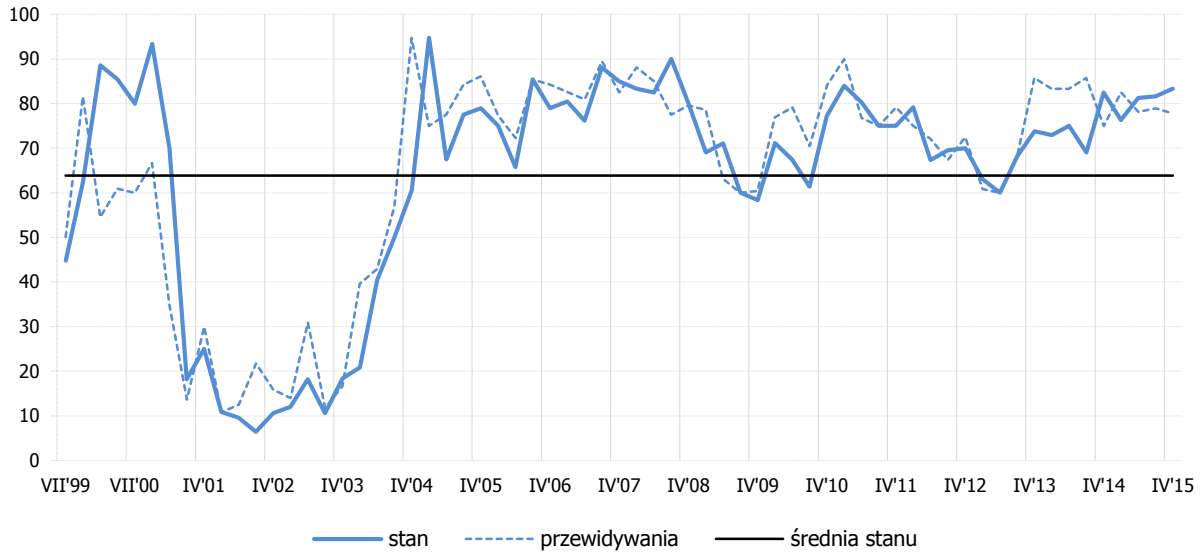

	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15	różnica
stan	47,6	35,3	11,1	15,4	22,2	40,0	17,8
przewidywania	38,1	35,3	26,3	9,1	37,5	28,6	

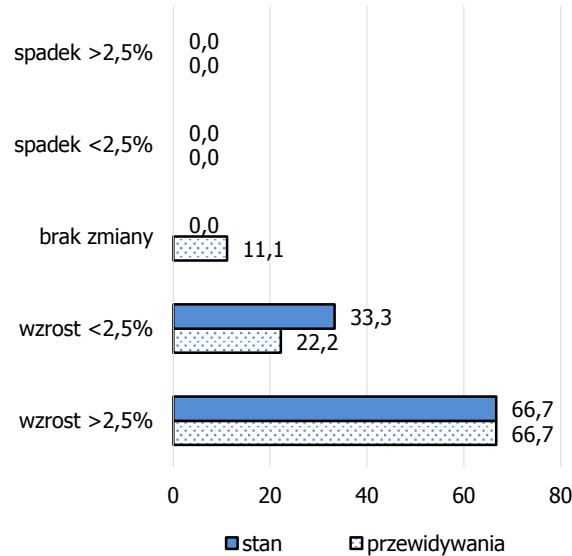

	różnica między II kw. '15 a I kw. '15 w odsetkach respondentów deklarujących	różnica między saldem z II kw. '15 a prognozą na II kw. '15 z poprzedniego badania
wzrost	18,9	9,2
brak zmiany	-20,0	-15,8
spadek	1,1	6,7
saldo	17,8	2,5

7. Wielkość zatrudnienia

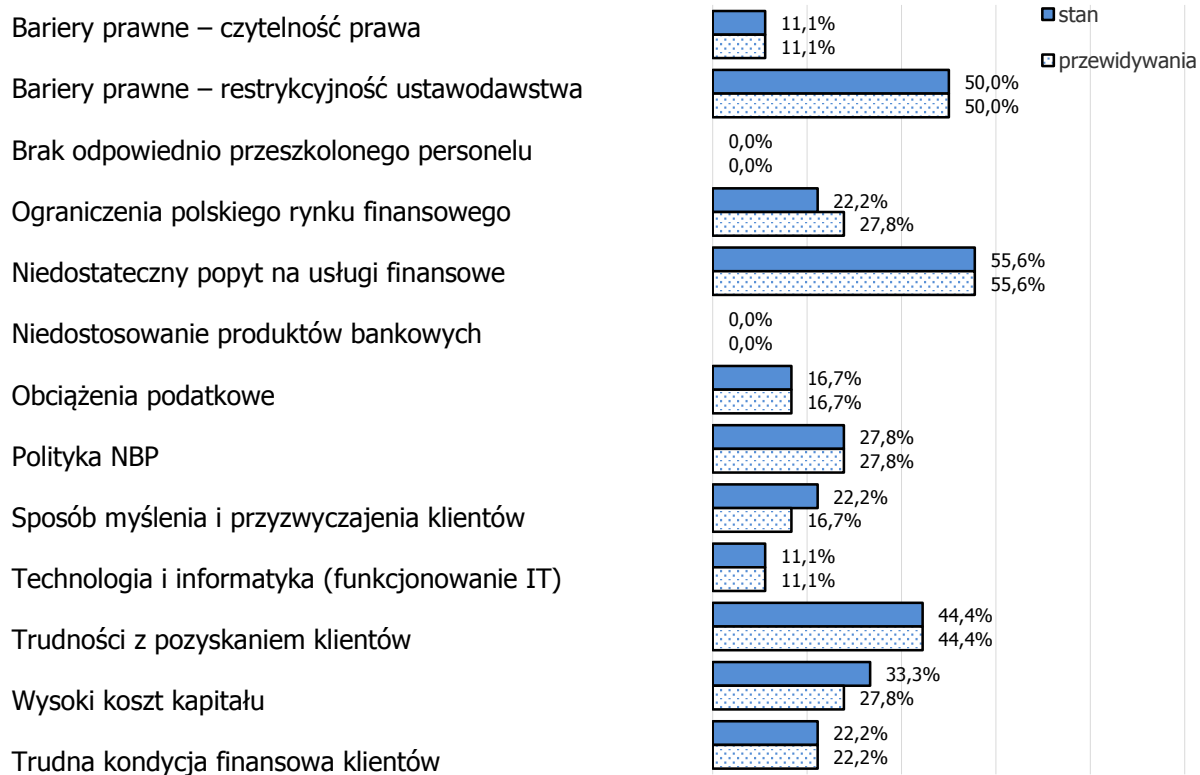

	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15	różnica
stan	-15,0	-16,7	-11,1	-16,7	-8,8	-46,4	-37,6
przewidywania	-18,8	-20,0	-8,8	-20,8	-6,7	-23,1	

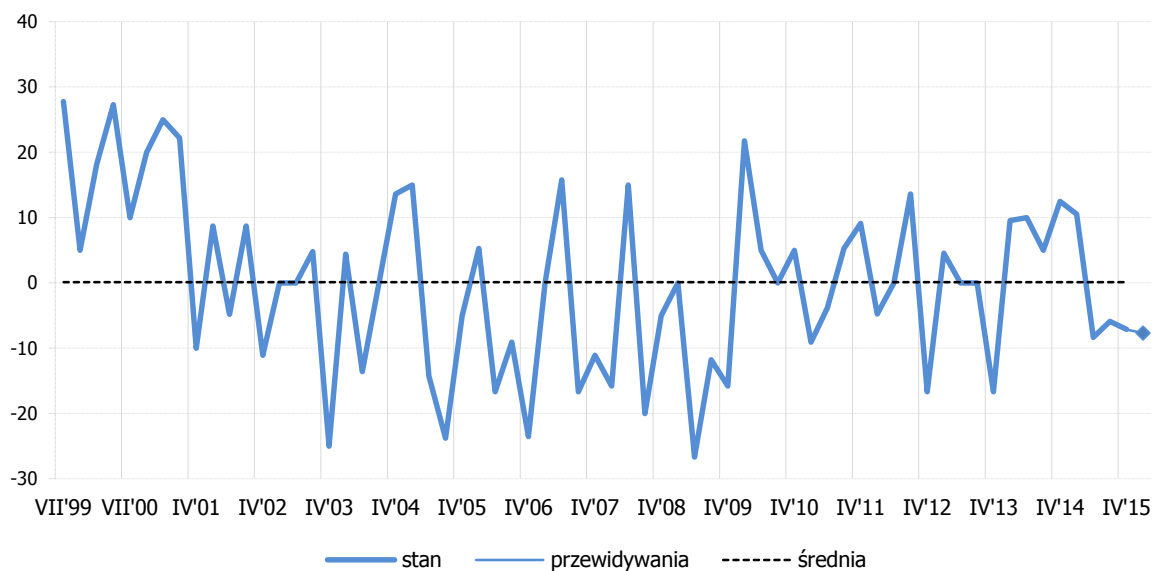

	różnica między II kw. '15 a I kw. '15 pod względem odsetka respondentów deklarujących	różnica między saldem II kw. '15 a prognozą na II kw. '15 z poprzedniego badania
wzrost >2,5%	0,0	-6,7
wzrost <2,5%	-11,8	-6,7
brak zmiany	-37,4	-31,9
spadek <2,5%	34,9	31,0
spadek >2,5%	14,3	14,3
saldo	-37,6	-39,8

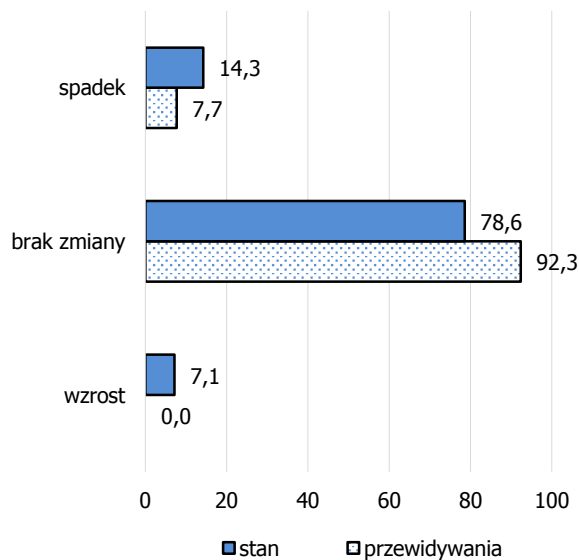
8. Czynniki ograniczające rozwój banków

9. Inwestycje kapitałowe

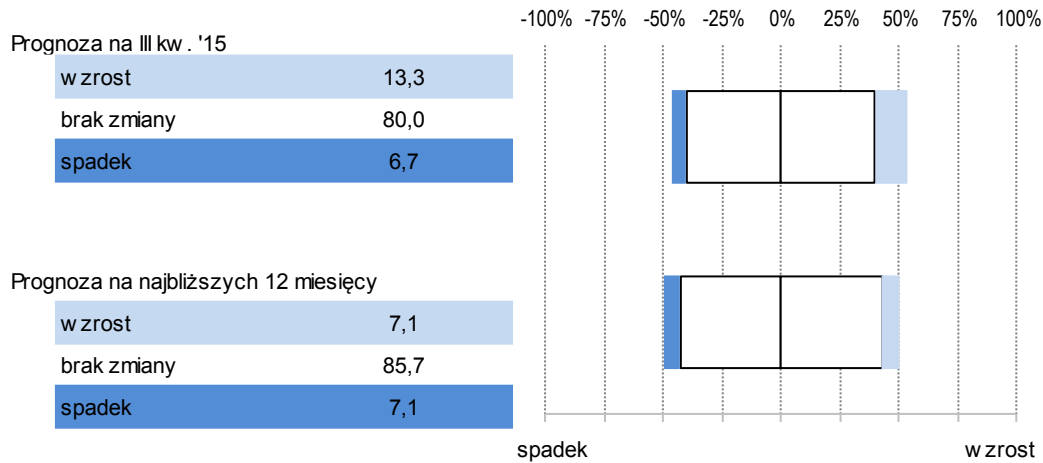

	I'14	IV'14	VII'14	X'14	I'15	IV'15	różnica
stan	5,0	12,5	10,5	-8,3	-5,9	-7,1	-1,3
przewidywania	15,8	12,5	0,0	0,0	26,7	-7,7	

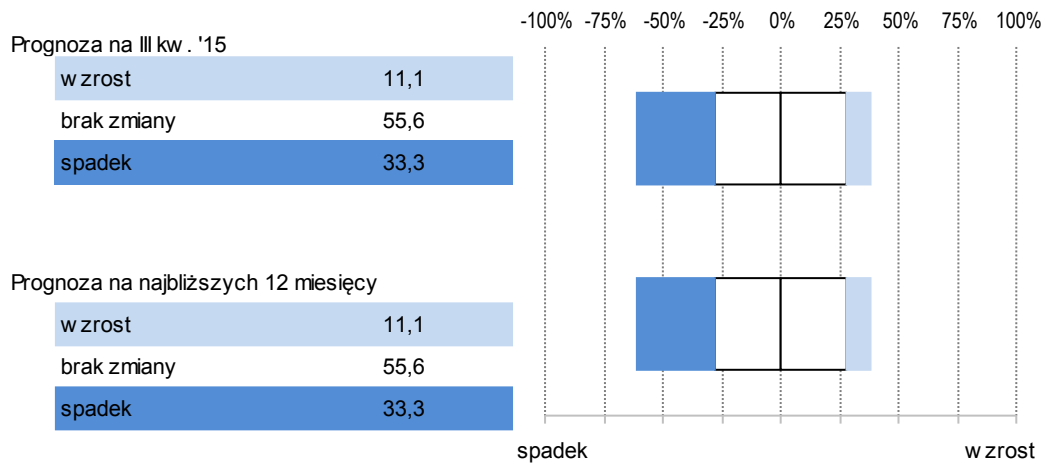

	różnica między II kw. '15 a I kw. '15 w odsetkach respondentów deklarujących	różnica między saldem z II kw. '15 a prognozą na II kw. '15 z poprzedniego badania
wzrost	1,3	-19,5
brak zmiany	-3,8	5,2
spadek	2,5	14,3
saldo	-1,3	-33,8

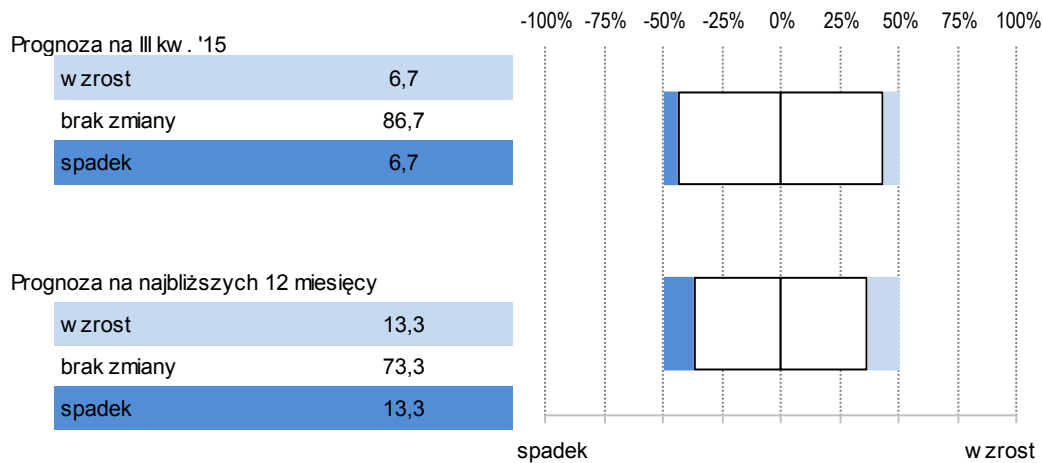
13. Ogólna sytuacja gospodarki polskiej niezależnie od sytuacji sektora finansowego

14. Ogólna sytuacja sektora finansowego na tle polskiej gospodarki

15. Wynik na operacjach *reverse-repo* (pomniejszony o *repo*)

III. SUMMARY

In the 2th quarter of 2015 the IRG SGH banking confidence indicator (IRGBAN) decreased from 17,4 pts to -17,7 pts. The decrease was mainly caused by a fall in the balances of the result on banking activity and profits. The third component of the indicator – the balance of employment contributed to the decrease to a lesser degree. This makes a strong increase in the indicator's volatility in the last quarters. There are however some bright spots in the condition of the banking sector. First of all, the quality of liabilities stabilized and there is no potential threat from it to banks' profits. Second, clients show a growing interest in banking services. Yet, according to the respondents from the sector, banks still face some major issues. One of the most significant is insufficient demand for banking services. The second one is associated with an increasing impact of legal barriers to banking activity.